

4. Сірий М. Невинних людей влада саджатиме і за новим КПК // Режим доступу: <http://humanrights.com.ua/86>
5. Скумін А. Чим небезпечний новий КПК? // Режим доступу:
6. <http://tyzhden.ua/Politics/65579>

Редзель Наталія Дмитрівна
курсант 4 курсу факультету кримінальної міліції
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ
Науковий керівник: Дараган В. В.
старший викладач

ВЗАЄМОДІЯ ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ З ІНШИМИ ПІДРОЗДІЛАМИ ОВС ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ВЧИНЕНИХ ПРОТИ ЖИТТЯ І ЗДОРОВ'Я ОСОБИ

У сучасних умовах швидке та повне попередження, виявлення і припинення злочинів, притягнення до встановленої законодавством відповідальності осіб, що їх вчинили, відшкодування завданої кримінальними правопорушеннями шкоди, відновлення порушених прав та інтересів громадян і юридичних осіб неможливе без належної взаємодії оперативних підрозділів з іншими підрозділами органів внутрішніх справ. Особливо у зв'язку із вступом в силу Кримінального процесуального кодексу України питання реалізації взаємодії зазначених підрозділів залишається гострою і невирішеною проблемою, що потребує законодавчого удосконалення та свідчить про актуальність обраної теми.

Вивченням понять, проблемних питань, принципів та форм взаємодії підрозділів ОВС займалися такі вчені: К. В. Антонов, Р. С. Белкін, Б. А. Вікторов, О. Ф. Долженков, Г. О. Душейко, В. П. Дробот, В. В. Іванов, І. П. Козаченко, В. П. Корж, А. Г. Лекарь, Є. В. Лизогубенко, Є. Д. Лук'янчиков, Д. Й. Никифорчук, М. А. Погорецький, І. В. Сервецький, В. Ф. Усенко, В. П. Хомколов, М. Є. Шумило, В.В. Голубєва, І.В. Озерський, Л.Б. Півненко та ін.

Правовою основою взаємодії між підрозділами ОВС є Конституція України, Кримінальний процесуальний кодекс (далі КПК України), Кримінальний кодекс України, Закон України "Про міліцію", Закон України "Про оперативно-розшукову діяльність", Наказ МВС України № 700 від 14.08.2012 "Про організацію взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами внутрішніх справ у попередженні, виявленні та розслідуванні кримінальних правопорушень", інші законодавчі та підзаконні акти, відомчі накази, міжнародні договори, інструкції тощо [1-7], але в жодному з вище перелічених не дається визначення поняття "взаємодії", що на нашу думку, являється істотною прогалиною в чинному законодавстві.

Оперативні підрозділи діють не самі по собі, а в системі органів, які здійснюють ОРД. Вони здатні виконувати свої завдання не ізольовано, а у взаємодії з іншими підрозділами правоохоронних органів, використовуючи їх можливості. Проте на сьогодні особливої уваги потребує питання взаємодії оперативного підрозділу з органами досудового розслідування, адже згідно п.2 ст.40 Кримінального процесуального кодексу України саме слідчий уповноважений

доручати проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій відповідним оперативним підрозділам і під час виконання яких, останній користується повноваженнями слідчого. Тобто оперативний працівник безпосередньо впливає на хід досудового розслідування, бо виконуючи обов'язкові для виконання доручення слідчого він являється суб'єктом цього ж досудового розслідування [2].

Проведений аналіз Наказу МВС України № 700 від 14.08.2012 дозволив нам виділити форми взаємодії оперативних підрозділів з іншими підрозділами ОВС, які ми умовно поділили на групи організаційного та кримінального процесуального характеру [5].

До першої групи слід віднести:

1. спільне вивчення та аналіз матеріалів оперативної розробки чи перевірки;
2. регулярний обмін інформацією про обставини певного кримінального правопорушення;
3. проведення спільних службових нарад (навчань) з актуальних проблем взаємодії, а також обговорення результатів слідчих дій та оперативно-розшукових заходів з метою визначення ефективних та результативних шляхів попередження, виявлення та припинення злочинів.

До другої групи форм взаємодії можна віднести такі:

1. Виконання оперативним підрозділом письмових доручень слідчого, прокурора щодо проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій, під час виконання яких користується повноваженнями слідчого (ст.ст.40; 41 Кримінального процесуального кодексу України);
2. Взаємодія в складі слідчо-оперативної групи.
3. Взаємодія при направленні оперативним підрозділом матеріалів за результатами оперативно-розшукової діяльності до слідчого підрозділу.
4. Взаємодія під час досудового розслідування кримінальних правопорушень.

Питання взаємодії органів і підрозділів внутрішніх справ при розслідуванні кримінальних правопорушень, вчинених проти життя і здоров'я особи набуває чи не найбільш важливого характеру, оскільки від цього залежить своєчасність попередження, виявлення та розслідування кримінальних правопорушень в зазначеній сфері.

Злочини проти особи є найбільш небезпечною категорією злочинних діянь, що посягають на життя, здоров'я та статеву недоторканність громадян, адже життя людини, відповідно до ст. 3 Конституції України, є найвищою соціальною цінністю, а в ст. 27 Основного Закону наголошується, що кожна людина має невід'ємне право на життя і ніхто не може свавільно позбавити людину життя [3].

Аналіз криміногенної ситуації свідчить, що забезпечення якісного розслідування злочинів даної категорії, залишається однією з найбільш гострих проблем у сфері боротьби зі злочинністю в зазначеній сфері, але на сьогодні, на нашу думку, заходи, що вживаються органами внутрішніх справ з розслідування таких злочинів є недостатніми та неефективними, що обумовлюється недосконалістю їх організації, формальним підходом до проведення першочергових оперативно-розшукових заходів і невідкладних слідчих дій, низькою якістю комплексного використання сил і засобів, а також відсутністю системності роботи при встановленні винних за умисними вбивствами та іншими видами злочинів проти особи категорії минулих років.

Особливої значимості набуло питання попередження і припинення серійних злочинів проти особи, вчинених у ряді регіонів держави, адже для якісного розслідування таких злочинів необхідно об'єднати зусилля органів та підрозділів

ОВС різних областей України. Тим паче, що останнім часом в деяких областях зафіксовано грубі порушення обліково-реєстраційної дисципліни при отриманні повідомлень та розгляді матеріалів про виявлення трупів громадян з ознаками насильницької смерті, унаслідок чого несвоєчасно визначається їх серійність.

Як свідчить аналіз практики, розслідування злочинів підрозділами ОВС повинно здійснюватися в максимально короткий строк, у поєднанні слідчих дій і оперативно-розшукових заходів, швидко і повно, із встановленням усіх учасників злочинів та виявленням епізодів їх злочинної діяльності.

Для цього ОВС вживають передбачених законом заходів щодо своєчасного реагування на заяви і повідомлення про злочини, організовується слідчо-оперативна група, яка виїздить на місце вчинення кримінального правопорушення проти життя і здоров'я особи.

Не можливо оминати, на нашу думку, спірного і навіть цікавого питання щодо взаємодії оперативного працівника зі слідчим при проведенні негласних слідчих (розшукових) дій, які проводяться згідно п.2 ст.246 КПК України виключно у кримінальному провадженні щодо тяжких та особливо тяжких злочинів (вбивство та завдання тяжких тілесних ушкоджень) [2].

Теоретично, згідно п.6 ст.246 КПК України проводити негласні слідчі (розшукові) дії має право слідчий, який здійснює досудове розслідування злочину, або за його дорученням – уповноважені оперативні підрозділи ОВС, але практично поки-що не уявляється, яким чином завжди виконувати оперативними підрозділами оперативно-розшукові заходи (на даний момент негласні слідчі (розшукові) дії) буде виконувати слідчий, коли останній не має взагалі навиків негласної роботи, за рахунок яких виявлялися та припинялися значна кількість злочинів [2]. Тобто виходить, що згідно чинного законодавства оперативний підрозділ при взаємодії зі слідчим є "підлеглим", і тому, скоріш за все, саме він буде виконувати всю негласну роботу, яку згідно Кримінального процесуального кодексу України в першу чергу повинен виконувати слідчий, що на нашу думку свідчить про істотну прогалину в законодавстві.

Отже, на підставі вищезазначеного, можна дійти висновку, що під взаємодією оперативних підрозділів з іншими підрозділами ОВС при розслідуванні кримінальних правопорушень проти життя і здоров'я особи, слід розуміти - організаційні прийоми, методи й заходи, способи й порядок зв'язку між ними, що ґрунтуються на Конституції України, кримінальному процесуальному законі й відомчих нормативних актах МВС, а також позитивному досвіді слідчої та оперативно-розшукової практики, спрямовані на забезпечення погодженої діяльності з метою своєчасного попередження, виявлення та розслідування кримінальних правопорушень проти життя і здоров'я особи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України. – Х. :Одіссей, 2012. – 360 с.
3. Закон України "Про міліцію". Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР), 1991, N 4, ст. 20.
4. Закон України "Про оперативно-розшукову діяльність". Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, N 22, ст.303.
5. Наказ МВС України № 700 від 14.08.2012 "Про організацію взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами внутрішніх справ у попередженні, виявленні та розслідуванні кримінальних правопорушень".
6. Програма протидії злочинам проти життя та здоров'я особи на 2008-2012 роки, затверджена Рішенням колегії МВС України від 25.07.2008 р. № 17 км / 1.
7. Постанова Пленуму Верховного Суду України № 2 від 07.02.2003 року "Про судову практику в справах про злочини проти життя та здоров'я особи